

RES0506 Geokodning

Specifikation

För undersökningens användbarhet är geografiska data på en viss nivå av stor betydelse. Platser i Sverige skall kunna hänföras till SAMS-område alternativt IC-kod, kommun och län. Utländska platser skall kunna hänföras till land samt NUTS för länder som har sådan indelning, för andra länder anges ungefärlig longitud/latitud.

Adresser inom Sverige

För samtliga platser i Sverige utom för terminaler samlades fullständiga adresser, inkl gatuadress, in. För terminaler samlades terminalens namn samt ort och kommun in.

Geokodning i de fall fullständig adress samlades in

Fullständig adress samlades in för respondentens bostadsadress, arbetsplats, skola, fritidshus och delresors start- och slutpunkter. Adresserna kodades till s.k. SAMS-områden (Small Area Market Statistics). Sverige är indelat i ca 9 000 sådana områden. Varje SAMS-område ligger helt inom en kommuns gränser.

Huvudregeln är att SAMS kodades för de adresser som säkert kunde koda till ett unikt SAMS-område. Därutöver kodades SAMS i vissa fall även när unik SAMS-kod inte kunde sättas. Det skedde när gatuadress finns, gatan kan hänföras till flera SAMS-områden och gatunummer inte kunde registreras eller unikt SAMS-område inte kunde lokaliseras på karta eller på annat sätt. I detta fall sattes SAMS-kod för slumpmässigt valt gatunummer tillhörande gatan.

Övriga adresser kodades, när tillräckligt underlag fanns, till IC-kod¹, kommun och län, utan uppgift om SAMS. För samtliga adresser där SAMS-kod kunde tas fram kompletterades kodningen med SAMS-koordinat. SAMS-områdets koordinat är en fastighetskoordinat. Denna koordinat hämtas från det av Lantmäteriet till SCB årligen levererade koordinatregistret. Vid SCB:s beräkning av vilken fastighetskoordinat som ska utgöra SAMS-områdets koordinat tas hänsyn till befolkningens fördelning på fastigheter i området. Man kan uttrycka det som att det sker en ”viktnings” som innebär att koordinaterna oftast, om än inte alltid, kommer att ligga i den tätast befolkade delen av SAMS-området. Lantmäteriets fastighetskoordinat är i sin tur den byggnadskoordinat som ligger närmast mediantyngdpunkten för byggnaderna på fastigheten, om denna är bebodd. Saknas byggnader avser koordinaterna fastighetens ytmässiga mittpunkt.

Följande koder finns alltså i dessa fall:

- Länskod
- Kommunkod
- IC-kod
- SAMS-kod
- Koordinater för SAMS-område
- Kod som anger kvalitet på SAMS-kodning.

¹ IC-koder är aggregerade SAMS-områden.

Geokodning av terminaler

För terminaler kodades SAMS-område och SAMS-koordinater i de fall det fanns tillräckligt underlag för att säkert hänföra terminalen till ett unikt SAMS-område.

Övriga terminaler kodades, när tillräckligt underlag finns, till IC-kod, kommun och län, utan uppgift om SAMS.

Platser utomlands

För platser utomlands samlades land samt ort eller område in (ej gatuadresser o.d.).

För länder med NUTS-indelning kodades NUTS². Danmark, Finland och Norge kodades med NUTS nivå 3, i övriga fall kodades NUTS nivå 2 om sådan indelning fanns. För länder utan NUTS-indelning angavs ungefärlig longitud/latitud.

Resmålen utomlands anges dessutom i klartext. I de fall resmålet kunnat kodas så redovisas också, om orten registrerats med felaktig stavning, korrekt stavat Ortsnamn.

Land anges med alfabetisk beteckning enligt ISO 3166.

Följande uppgifter togs fram för platser utomlands:

- Registrerade resmål i klartext
- Landsnamn i klartext och som kod
- NUTS-område för länder med sådan indelning
- För alla andra länder ungefärlig longitud/latitud för ort.

Automatkodning och manuell kodning

De flesta adresserna automatkodades direkt i intervjun med hjälp av register som integrerats i intervjusystemet. De adresser som inte gick att koda automatiskt i intervjun har istället kodats manuellt.

För manuell kodning av svenska adresser har SCB byggt ett separat system där alla adresser som inte fått en fullständig träff i intervjun lagts in. Till detta system finns en karta kopplad med alla SAMS-områden markerade.

Många gånger gick det att få fram en korrekt SAMS-kod med hjälp av den information som framkommit i intervjun. Med hjälp av t.ex. Hitta.se och kartan kunde man ofta lokalisera ett unikt SAMS.

Om en urvalspersonen uppgivit ett gatunamn, men ej nummer e.d., och gatan kunde hänföras till flera SAMS-områden, kunde kodaren, genom att trycka på en knapp i systemet, slumpmässigt välja ett gatunummer. Om adressuppgiften inte var helt säker framgår detta i en speciell kod för kvaliteten på SAMS-kodningen.

² NUTS (Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques) är EU:s officiella geografiska indelning för planeringsändamål

Om uppgifterna inte var tillräckliga för att kunna koda SAMS, kodades i första hand IC-område, om tillräckligt underlag fanns, i andra hand kommun och län, annars enbart län om sådan information fanns.

Även utländska adresser som inte hittades direkt i intervjun kodades i efterhand. Till hjälp hade kodarna ett register med drygt 65 000 orter inkl land, landskod, NUTS (om sådan fanns) och longitud/latitud. Registret var för omfattande för att kunna användas vid själva intervjun, men det gick utmärkt att använda i efterkodningssyfte. I de fall man ej fick träff i registret försökte man få fram NUTS-område med hjälp av kartor över Europa och Eurostats regiondatabas.